

Extra toelichting bij onderdelen Kamerbrief

Beleidsreactie rapport Nederlandse Arbeidsinspectie "Op papier arbeidsvermogen, in de praktijk geen reële kans op werk"

- De Arbeidsinspectie heeft het afgelopen jaar onderzoek gedaan naar mensen uit de doelgroep banenafpraak die langdurig niet aan het werk komen. Het eindrapport wordt als bijlage bij de Kamerbrief meegezonden en wordt daarmee openbaar. U geeft in deze brief een beleidsreactie.
- De Arbeidsinspectie heeft dit onderzoek zelfstandig geïnitieerd en uitgevoerd en dus niet in opdracht van ons. Het is een gedegen onderzoek geweest waar veel met uitvoeringspartijen is gesproken en waarbij veel dossiers zijn onderzocht.
- In het rapport constateert de Arbeidsinspectie dat veel mensen in de doelgroep banenafpraak langdurig niet aan het werk komen. De Arbeidsinspectie stelt dat een substantieel deel van deze groep (35%) zodanige beperkingen en problemen heeft dat er sterke twijfels zijn of zij nog wel een reële kans op werk hebben.
- De Arbeidsinspectie geeft aan dat de dienstverlening vanuit UWV en gemeenten wellicht beter gericht kan zijn op alternatieve vormen van participatie, waardoor capaciteit vrijkomt die beter benut kan worden voor de begeleiding van mensen die wel een kans op werk hebben. Lang niet iedereen die nog wel een kans op werk heeft krijgt actieve begeleiding. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat de beschikbare tijd ontbreekt die nodig is om in deze mensen te kunnen investeren. Dit terwijl beschikbare tijd als grootste succesfactor wordt gezien door medewerkers van UWV en gemeenten.
- De beleidsreactie bestaat uit een aantal punten die al in gang zijn gezet en waar we de komende tijd verder mee aan de slag gaan:
 - In beeld brengen van kandidaten uit de doelgroep banenafpraak
 - Project wordt uitgevoerd door Stichting Nederland Onderneemt Maatschappelijk. Het project is gericht op het introduceren van nieuwe aanpakken om voor meer mensen die tot de doelgroep banenafpraak behoren te kijken wat hun talenten zijn en waar kansen liggen. Het project richt zich op mensen die bemiddelbaar zijn naar werk en mensen waarvan gemeenten eerder hebben geconstateerd dat ze dat niet zijn. Het project is nog te kort van start om nu al resultaten te kunnen delen.
 - Beperkte verbreding doelgroep banenafpraak
 - Heeft het kabinet Rutte IV in juni 2023 aangekondigd. Gaat om mensen in de WIA en de WW die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen en mensen in de Wajong die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben die werken bij een reguliere werkgever. Voor de WIA en de Wajong-groep is dit ook opgenomen in de nota van wijziging op het wetsvoorstel banenafpraak dat in de Kamer ligt.
 - Toekomstvisie banenafpraak
 - Uitgangspunt: uitgaan van ondersteuningsbehoefte i.p.v. uitgaan van uitkeringssituatie/doelgroepen.
 - Werkgroep gestart met sociale partners, gemeenten, VNG, UWV en Ieder(in). Hierin worden de conclusies uit het rapport van de Arbeidsinspectie meegenomen.
 - Aandacht voor de uitvoering
 - Hierbij is het belangrijk de link te leggen met trajecten die al lopen zoals Simpel Switchen in de participatieketen en Participatiewet in balans.
 - Inzet werkgevers
 - In het rapport van de Arbeidsinspectie ontbreekt het werkgeversperspectief. Het is echter belangrijk dat ook zij bekend zijn met de conclusies uit het rapport. Daarom wordt voorgesteld dat u in gesprek gaat met werkgeverspartijen over de conclusies.

Rapport onderzoek naar de toegevoegde waarde en marktbehoefte van pilot Sociaal Innovatiefonds

- In 2021 is in opdracht van SZW een pilot gestart voor het Sociaal Innovatiefonds (hierna: SIF). De pilot voor het fonds omvat projecten waarbij leningen worden verstrekt aan werkgevers die willen investeren in inclusieve aanpassingen voor de doelgroep, zogenaamde "deals".
- In de pilot worden werkgevers begeleid in het opstellen van een inclusieve businesscase. Het gaat daarbij om investeringen in groepen mensen uit de banenafpraak.
- Om een goed beeld te krijgen van de potentie van het SIF binnen het bredere veld van financiering, is een onderzoek uitgevoerd door De Beleidsonderzoekers i.s.m. AEF naar de toegevoegde waarde en marktbehoefte van het SIF.
- Uit het onderzoek blijkt er een behoefte bestaat voor de mogelijkheden die het SIF biedt. Wel geven onderzoekers een aantal voorwaarden mee voor een mogelijk vervolg.
- U geeft aan dat u de uitkomsten van het onderzoek meeneemt in de beslissing en in de uitwerking t.a.v. een mogelijk vervolg op de pilot. Hierover ontvangt u separaat binnenkort een nota.

Arrest Hoge Raad loonkostenvoordeel bij overgang van onderneming

- In het arrest van 24 mei 2024 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat het recht op loonkostenvoordeel (LKV) bij een overgang van onderneming overgaat naar de overnemende werkgever. In de uitvoering vóór deze uitspraak was dit niet het geval, omdat er bij een overgang van onderneming formeel een nieuwe werkgever ontstaat. In de passage in de brief geeft u kort aan hoe UWV en Belastingdienst uitvoering geven aan dit arrest.
- Werkgevers moeten in deze werkwijze vanwege uitvoeringstechnische redenen bezwaar maken om ook na een overgang van onderneming recht te hebben op LKV. Voor de lange termijn werken we aan een wetswijziging waarbij het recht op LKV na overgang van onderneming kan blijven doorlopen. Het streven is deze wetswijziging uiterlijk in het eerste kwartaal van 2025 aan de Tweede Kamer aan te bieden. In deze brief kondigt u deze wetswijziging aan.

Pilot No-riskpolis voor langdurig bijstandsgerechtigden

- Conform amendement De Kort c.s.¹ is er een voorstel uitgewerkt voor een pilot met de inzet van de no-riskpolis voor langdurig bijstandsgerechtigden.
- In de brief geeft u aan dat het ministerie start met het uitwerken van een AMvB op basis waarvan het experiment kan plaatsvinden en met de voorbereidingen voor een onderzoek behorende bij de pilot. Door de tijd die nodig is bij de voorbereiding, kan de pilot niet eerder starten dan begin 2026.

Moties

- Motie van het lid Léon De Jong (bijlage 4) over belemmeringen voor werkgevers bij het aan het werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking
 - De motie verzoekt te inventariseren tegen welke belemmeringen werkgevers aanlopen die wel bereid zijn om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen, maar daar in de praktijk nog een te hoge drempel voor ervaren, en maatregelen te treffen om deze drempels weg te nemen met als doel meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen.
 - In de brief wordt aangegeven dat een sessie is georganiseerd en een vragenlijst is verzonden voor/aan werkgevers, in samenwerking met De Normaalste Zaak.
 - Een aantal belemmeringen dat naar voren kwam uit de vragenlijst en de gesprekken, betrof: verschillen tussen gemeenten onderling en tussen en gemeenten en UWV, het aanbod van kandidaten en beter inzicht kunnen krijgen in de capaciteit van de kandidaten, betere ondersteuning aan werkgevers, informatievoorziening vanuit de overheid over beschikbare regelingen en instrumenten, het draagvlak binnen de eigen organisatie en het verminderen van administratieve lasten. Op deze punten worden maatregelen die de overheid neemt benoemd.
- Motie van het lid Den Haan (bijlage 5) Belemmeringen voor mkb-ondernemers bij het in dienst nemen van mensen met een arbeidsbeperking

¹ Kamerstukken II, 2022/23, 36 200, nr. 62.

- De motie verzoekt de regering in gesprek te gaan met UWV, Stichting Studeren & Werken op Maat (SWOM) en MKB-Nederland om te verkennen of procedures eenvoudiger en verkort kunnen worden, zodat mensen met een arbeidsbeperking sneller een baan kunnen krijgen bij mkb-bedrijven, en te kijken wat verder nodig is om dit mogelijk te maken.
- Het ministerie heeft gesprekken gevoerd met UWV, SWOM, UWV en MKB-Nederland. Tijdens de gesprekken kwam een aantal knelpunten naar voren dat o.a. gericht was op de complexiteit en de duur van procedures voor het aanvragen van voorzieningen bij UWV. Ook werd benoemd dat er teveel verschillende loketten zijn, de administratielasten hoog zijn en mkb-ondernemers vaak niet weten welke voorzieningen er zijn. In de brief wordt voor ieder van deze knelpunten toegelicht hoe het ministerie en UWV eraan werken.